

తైత్తిరీయోపనిషత్

౧. శీక్షావల్లీ

(తై.ఆ.౭-౧-౧)

ఓం శ్రీ గురుభ్యో నమః । హరిః ఓం ॥

ఓం శం నో మి॑త్రశ్శం వ॑రుణః । శం నో భ॑వత్వర్త॒మా । శం న॑ ఇ॒న్ద్రో బృ॒హస్ప॑తిః । శం నో
వి॑ష్ణురు॒రుక్ర॑మః । న॒మో బ్ర॑హ్మ॒ణే । నమ॑స్తే వాయో । త్వ॑మే॒వ ప్ర॑త్యక్షం బ్ర॒హ్మ॑సి । త్వ॑మే॒వ ప్ర॑త్యక్షం
బ్ర॒హ్మ॑ వది॒ష్యామి । ఋ॒తం వది॒ష్యామి । స॒త్యం వది॒ష్యామి । త॒స్మాద॑వతు । తద్వ॒క్తార॑మవతు ।
అ॒వతు॑ మామ్ । అ॒వతు॑ వ॒క్తారమ్ ॥

ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ॥ 1 ॥

శిక్షాశాస్త్రార్థసంగ్రహః

శీ॒క్షాం వ్యో॑భ్యాస్తా॒మః । వర్ణ॑స్వ॒రః । మాత్రా॑ బ॒లమ్ । సా॒మ స॒న్తానః॑ । ఇ॒త్యుక్త॑శ్శ్రీ॒శ్చాధ్యాయః॑ ॥ 2 ॥

సంహితోపాసనమ్

స॒హ నౌ య॑నః । స॒హ నౌ బ్ర॑హ్మ॒వర్చ॑సమ్ । అథా॑తస్సగ్గం॒హితా॑యా ఉ॒పని॑షదం వ్యో॑భ్యాస్తా॒మః ।
ప॒ఞ్చస్వ॑భి॒కర॑ణే॒షు । అ॒భిలో॑క॒మభి॑శ్చ్యతి॒షమ॑భి॒విద్య॑మ॒భిప్ర॑జ॒మధ్యా॑త్నమ్ । తా మహా॑సగ్గం॒హితా
ఇ॒త్యాచ॑క్ష॒తే । అథా॑భిలో॒కమ్ । పృ॒థివీ॑ పూ॒ర్వరూ॑పమ్ । ద్వా॒రుత్త॑రరూ॒పమ్ । ఆకా॑శస్స॒స్థిః ॥ 3 ॥
వా॒యస్స॒స్థానమ్ । ఇ॒త్యభి॑లో॒కమ్ । అథా॑భిశ్చ్యతి॒షమ్ । అగ్నిః॑ పూ॒ర్వరూ॑పమ్ । ఆ॒ది॒త్య
ఉ॒త్తర॑రూ॒పమ్ । ఆప॒స్థిః । వైద్యు॑తస్స॒స్థానమ్ । ఇ॒త్యభి॑శ్చ్యతి॒షమ్ । అథా॑భి॒విద్య॑మ్ ।
ఆచార్యః॑ పూ॒ర్వరూ॑పమ్ ॥ 4 ॥

అ॒న్తే॒వా॒స్సు॒త్తర॒రూ॒పమ్ | వి॒ద్యా॒ స॒ద్భిః | ప్ర॒వ॒చ॒నగ్ం స॒ద్ధా॒నమ్ | ఇ॒త్య॒భి॒వి॒ద్యమ్ | అ॒థా॒భి॒ప్ర॒జమ్ |
 మా॒తా॒ పూ॒ర్వరూ॒పమ్ | పి॒తో॒త్తర॒రూ॒పమ్ | ప్ర॒జా స॒ద్భిః | ప్ర॒జన॒నగ్ం స॒ద్ధా॒నమ్ | ఇ॒త్య॒భి॒ప్ర॒జమ్ || 5 ||

అ॒థా॒ధ్యాత్మమ్ | అ॒థరా హనుః పూ॒ర్వరూ॒పమ్ | ఉ॒త్తరా॒హను॒రుత్తర॒రూ॒పమ్ | వాక్స॒ద్భిః | జిహ్వా॒
 స॒ద్ధా॒నమ్ | ఇ॒త్య॒ధ్యాత్మమ్ | ఇ॒తీ॒మా॒మహా॒సగ్ం॒హితాః | య ఏ॒వమే॒తా మహా॒సగ్ం॒హితా వ్యాఖ్యా॒తా
 వేద | స॒ద్ధీ॒యతే ప్ర॒జయా ప్ర॒శుభిః | బ్ర॒హ్మ॒వర్చ॒సేనా॒న్నాద్యేన సు॒వర్గ్యేణ॑ లో॒కైః || 6 ||

మేధాది-సిద్ధ్యర్థా ఆవహంతిహోమ-మంత్రాః

య॒శ్శన్ధ॑సామృ॒ప్తభో వి॒శ్వరూ॑పః | ఛ॒న్దోభ్యో॒ఽధ్య॒మ్యతా॑భ్యంబ॒భూవ॑ |
 స మే॒న్ద్రో మే॒ధయా॑ స్పృ॒ణోతు॑ | అ॒మృత॑స్య దే॒వ ధా॑రణో భూ॒యాసమ్ |
 శరీ॑రం మే వి॒చర్ష॑ణమ్ | జిహ్వా మే మ॒ధుమ॑త్త॒మా | క॒ర్ణోభ్యం భూ॑ర్వి॒క్రవమ్॑ |
 బ్ర॒హ్మ॒ణః క్షోణో॑ఽసి మే॒ధయా॑ఽపి॒హితః | శ్రు॒తం మే గో॑పాయ | ఆ॒వహ॑న్తి వి॒తన్వానా॑ || 7 ||

కు॒ర్వోణా॑ చీ॒రమా॒త్మనః॑ | వా॒సాగ్ం॒సి మమ॑ గావశ్చ | అ॒న్నపా॑నే చ స॒ర్వదా॑ | తతో మే శ్రి॒యమా॑వహ |
 లో॒మశాం ప్ర॒శుభి॑స్సహ స్వాహా | ఆ॒మా యన్తు॑ బ్ర॒హ్మచో॑రి॒ణః స్వాహా॑ | వి॒మాఽఽయన్తు॑
 బ్ర॒హ్మచో॑రి॒ణః స్వాహా॑ | ప్ర॒మాఽఽయన్తు॑ బ్ర॒హ్మచో॑రి॒ణః స్వాహా॑ |
 ద॒మాయన్తు॑ బ్ర॒హ్మచో॑రి॒ణః స్వాహా॑ | శ॒మాయన్తు॑ బ్ర॒హ్మచో॑రి॒ణః స్వాహా॑ || 8 ||

యశో॑ జ॒నే॒ఽసా॒ని స్వా॑హ॒ ॥ శ్రే॒యాన్ వ॑స్యసో॒ఽసా॒ని స్వా॑హ॒ ॥ తం త్వో॑ భగ॒ప్రవి॑శా॒ని స్వా॑హ॒ ॥
 స॒ మా భగ॑ ప్రవి॒శ స్వా॑హ॒ ॥ తస్మిన్ స॒హృ॒ణాభే॑ ॥ నిభ॑గా॒ఽహం త్వయి॑ మృ॒జే స్వా॑హ॒ ॥
 యథా॑ఽఽప్రః ప్రవ॑తా॒ఽఽయన్తి॑ ॥ యథా॑ మా॒సా అహర్థ॑రమ్ ॥ ఏ॒వం మాం బ్ర॑హ్మచో॒రిణః॑ ॥
 ధా॒త॒రాయ॑న్తు స॒ర్వత॑స్వాహ॒ ॥ ప్రతి॑వే॒శాఽఽసి ప్ర॑మాభా॒హి ప్ర॑మాపద్యస్వ ॥ 9 ॥

వ్యాఖ్యాత్యపాసనమ్

భూర్భువస్సువ॒రితి॑ వా ఏ॒తాస్త్రో॑ వ్యా॒హృత॑యః ॥ తా॒సాము॑హ॒స్థై తాం చ॑తుర్థీమ్ ॥ మాహా॑చమస్యః
 ప్రవే॑దయతే ॥ మహా॑ ఇతి॒ ॥ తద్బ్ర॑హ్మ ॥ స ఆత్మా॑ ॥ అఙ్గాన్స్వన్యో దే॒వతాః॑ ॥
 భూరితి॑ వా అ॒యం లో॒కః ॥ భువ॑ ఇ॒త్యన్త॑రిక్షమ్ ॥ సు॒వరి॑త్యసా లో॒కః ॥ 10 ॥
 మహా॑ ఇ॒త్యాది॑త్యః ॥ ఆది॒త్యేన॑ వా స॒ర్వే లో॒కా మహీ॑యన్తే ॥ భూరితి॑ వా అ॒గ్నిః ॥ భువ॑ ఇతి॒ వాయుః॑ ॥
 సు॒వరి॑త్యాది॑త్యః ॥ మహా॑ ఇతి॒ చన్ద్ర॑మాః ॥ చన్ద్ర॑మసా వా స॒ర్వాణి॑ జ్యోతీగ్ంషి మహీ॑యన్తే ॥ భూరితి॑
 వా ఋ॒చః ॥ భువ॑ ఇతి॒ సామా॑ని ॥ సు॒వరితి॑ యజోగ్ంషి ॥ 11 ॥
 మహా॑ ఇతి॒ బ్రహ్మ॑ ॥ బ్రహ్మ॑ణా వా స॒ర్వే వేదా॑ మహీ॑యన్తే ॥ భూరితి॑ వై ప్రా॒ణః ॥ భువ॑ ఇ॒త్యపా॑నః ॥
 సు॒వరితి॑ వ్యా॒నః ॥ మహా॑ ఇ॒త్యన్న॑మ్ ॥ అన్నే॑న వా స॒ర్వే ప్రా॑ణా మహీ॑యన్తే ॥
 తా వా ఏ॒తాశ్చ॑ త॒ప్రశ్చ॑తుర్థా ॥ చ॒త॒ప్రశ్చ॑తస్త్రో వ్యా॒హృత॑యః ॥ తా యో వేదా॑ ॥ స వేద॑ బ్రహ్మ ॥ స॒ర్వేఽఽష్టై॑
 దే॒వా బ॒లిమా॑వహన్తి ॥ 12 ॥

మనోమయత్వాది-గుణక-బ్రహ్మోపాసనయా స్వారాజ్య-సిద్ధిః

స య ఏ॒షో॒ఽన్తర॑హృదయ ఆ॒కాశః॑ । తస్మి॑న్మయం పురు॑షో మనో॑మయః । అమృ॑తో హిర॑ణ్మయః ।
అన్తరే॑ణ తా॒లుకే॑ । య ఏ॒షస్తన॑ ఇవా॒వల॑మ్భతే ॥ నే॒స్థయో॑నిః । యత్రా॒సా కే॑శాన్తో వి॒వర్త॑తే । వృ॒షోఽహ్య
శీర్ష॑కపా॒లే । భూరి॑త్యగ్నో ప్రతి॑తిష్ఠతి । భువ॑ ఇతి వా॒యౌ ॥ 13॥
సు॒వరి॑త్యాది॒త్యే । మహా॑ ఇతి బ్ర॒హ్మణి॑ । ఆ॒ప్నోతి॑ స్వారా॒జ్యమ్ ॥ ఆ॒ప్నోతి॑ మన॒సస్స॑తిమ్ ।
వా॒క్ప॑తిశ్చక్షు॑ష్పతిః । శ్రో॒త్రప॑తిర్వి॒జ్ఞాన॑పతిః । ఏ॒తత్త॑తో భవతి । ఆ॒కాశ॑శరీరం బ్ర॒హ్మ ।
స॒త్త్వాత్స॑ ప్రాణా॒రామం॑ మన ఆన॑న్దమ్ । శాన్తి॑సమృద్ధమమృతమ్ । ఇతి॑ ప్రాచీన యోగ్యోపా॒స్వ ॥ 14॥

పృథివ్యాద్యుపాధిక-పంచ-బ్రహ్మోపాసనమ్

పృ॒థి॒వ్యన్తరి॑క్షం ద్వో॒ర్లో॒కోఽన్తర॑ది॒శాః । అ॒గ్నిర్వై॒యరా॑ది॒త్యశ్చ॒న్తమా॑ నక్ష॒త్రాణి॑ । ఆప॑ ఓష॒ధయో॑
వన॑స్పతయ ఆ॒కాశ॑ ఆత్మా । ఇ॒త్యుభి॑భూతమ్ । అథా॒ధ్యోత్స॑మ్ । ప్రా॒ణో వ్యోనో॑ఽపాన ఉ॒దాన॑స్సమా॒నః ।
చక్షు॑శ్శ్రో॒త్రం మనో॑ వాక్త్వక్ । చర్మ॑మాగ్గం॒సగ్గ్ సా॒వాస్థి॑ మ॒జ్జా । ఏ॒తద॑భివిధాయ ఋషి॒రవో॑చత్ ।
పా॒జ్యం వా ఇ॒దగ్గం॑ సర్వమ్ ॥ పా॒జ్యేనై॒వ పా॒జ్యగ్న్ స్పృ॒ణోతీ॑తి ॥ 15 ॥

ప్రణవోపాసనమ్

ఓ॒మితి॑ బ్ర॒హ్మ । ఓ॒మితీ॒దగ్గం॑ సర్వమ్ ॥ ఓ॒మిత్యే॒తదను॑కృతి హ స్తు వా అప్యో శ్రో॒వయే॑త్వాశ్రో॒వయ॑న్తి ।
ఓ॒మితి॑ సామాని గాయన్తి । ఓగ్గం శోమితి శస్త్రా॑ణి శగ్గంసన్తి । ఓమి॒త్యధ్వ॑ర్యుః ప్రతిగ॒రం
ప్రతి॑గృణోతి । ఓమితి బ్రహ్మ ప్రసా॑తి । ఓమి॒త్యగ్ని॒హోత్ర॑మనుజానోతి । ఓమితి బ్రా॒హ్మణః॑ ప్ర॒వక్ష్య॑న్నోహ
బ్రహ్మో॒పాష్న॑వోనీతి । బ్రహ్మో॒వోపా॑ష్నోతి ॥ 16 ॥

స్వాధ్యాయ-ప్రశంసా

ఋతం చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ । సత్యం చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ ।
తపశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ । దమశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ ।
శమశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ । అగ్నయశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ ।
అగ్నిహోత్రం చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ । అతిథయశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ ।
మానుషం చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ । ప్రజా చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ ।
ప్రజనశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ । ప్రజాతిశ్చ స్వాధ్యాయప్రవచనై చ ।
సత్యమితి సత్యవచా రాధీతరః । తప ఇతి తపోనిత్యః పౌరుషిణిః ।
స్వాధ్యాయప్రవచనై ఏవేతి నాకో మౌద్గల్యః । తద్ధి తపస్తద్ధి తపః ॥ 17 ॥

బ్రహ్మజ్ఞాన-ప్రకాశక-మంత్రః

అహం వృక్షస్య రేలివ । క్రిత్తిః పృష్ఠం గిరేలివ । ఊర్ధ్వపవిత్రో వాజినీవ స్వమృతమస్మి ।
ద్రవిణగ్ం సవర్చసమ్ । సుమేధా అమృతోక్షితః । ఇతి త్రిశజ్కర్వేదోనువచనమ్ ॥ 18 ॥

శిష్యానుశాసనమ్

వేదమనూచ్యచార్యోఽస్తేవాసి నమనుశాస్తి । సత్త్వం వద । ధర్మం చర ।
॥
స్వాధ్యాయాన్సో ప్రమదః । ఆచార్యాయ ప్రియం ధనమాహృత్య ప్రజాతన్తుం మా వ్యవచ్ఛేత్సీః ।
సత్వాన్న ప్రమదితవ్యమ్ । ధర్మోన్న ప్రమదితవ్యమ్ ।
కుశలోన్న ప్రమదితవ్యమ్ । భూత్యై న ప్రమదితవ్యమ్ ।
స్వాధ్యాయప్రవచనాభ్యాం న ప్రమదితవ్యమ్ ॥ 19 ॥

దే॒వపి॒తృకా॒ర్యభ్యం॑ న ప్ర॒మది॑త॒వ్యమ్ । మా॒తృదే॒వో భ॒వ । పి॒తృదే॒వో భ॒వ ।
 ఆచా॒ర్యదే॒వో భ॒వ । అతి॑భిదే॒వో భ॒వ । యాన్యన॑వద్యాని కర్త॒ణి । తాని సే॑విత॒వ్యాని ।
 నో ఇ॒తరా॑ణి । యాన్యస్సా॒కగ్ం సు॑చరిత్రాని । తాని త్వయోపాస్త్వాని ॥ 20 ॥
 నో ఇ॒తరా॑ణి । యే కే చా॒స్మచ్ఛ్చే॒యాగ్ంసో బ్రా॒హ్మణాః॑ ।
 తేషాం త్వయాఽఽసనే న ప్రశ్న॑సి॒తవ్యమ్ । శ్రద్ధ॑యా దే॒యమ్ । అశ్రద్ధ॑యాఽదే॒యమ్ ।
 శ్రియా దే॒యమ్ । హ్రియా దే॒యమ్ । భియా దే॒యమ్ । సంవి॑దా దే॒యమ్ ।
 అథ యది తే కర్మ॑విచికిధ్యో వా వృత్త॑విచికిధ్యో వా స్యాత్ ॥ 21 ॥
 యే తత్ర బ్రా॒హ్మణా॑స్సమ్మర్గ॒జనః॑ । యుక్తా ఆయు॒క్తాః । అలూ॒క్షా ధర్మ॑కామా॒స్సుః ।
 యథా తే తత్ర వర్తే॒రన్ । తథా తత్ర వర్తే॒థాః । అథాభ్యాభ్యాతే॒షు ।
 యే తత్ర బ్రా॒హ్మణా॑స్సమ్మర్గ॒జనః॑ । యుక్తా ఆయు॒క్తాః । అలూ॒క్షా ధర్మ॑కామా॒స్సుః ।
 యథా తే తేషు వర్తే॒రన్ । తథా తేషు వర్తే॒థాః । ఏష ఆదే॒శః । ఏష ఉపదే॒శః ।
 ఏషా వేదోపనిషత్ । ఏతదనుశ్చాసనమ్ । ఏవముపాసిత॒వ్యమ్ । ఏవముచైతదుపాస్యమ్ ॥ 22 ॥

ఉత్తరశాంతిపాఠః

శం నో మి॒త్రశ్శం॑ వరు॒ణః । శం నో భ॑వత్వర్త॒మా । శం న ఇ॒న్ద్రో బృ॒హస్ప॑తిః ।
 శం నో వి॒ష్ణురు॑రుక్ర॒మః । నమో॑ బ్ర॒హ్మణే॑ । నమ॑స్తే వాయో । త్వమే॒వ ప్ర॒త్యక్షం॑ బ్ర॒హ్మసి॑ ।
 త్వమే॒వ ప్ర॒త్యక్షం॑ బ్ర॒హ్మవా॑దిషమ్ । ఋత॑మ॒వాది॑షమ్ । స॒త్యమ॑వాదిషమ్ ।
 తన్నా॑మావీత్ । తద్వ॒క్తార॑మావీత్ । ఆపి॒న్నామ్ । ఆపి॑ద్వ॒క్తార॑మ్ ॥
 ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ॥ 23 ॥
 ॥ ఇతి శీఘ్రవల్లీ సమాప్తా ॥

తైత్తిరీయోపనిషత్

ద్వితీయా బ్రహ్మగందవల్లీ

ఓం స॒హ నా॑వవతు | స॒హ నా॑ భునక్తు | స॒హ వీ॒ర్యం క॑రవావహై |
తే॒జ॒స్వి॒నా వ॑భీతమస్తు మా వి॒ద్విషా॑వహై |
ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ||

ఉపనిషత్సంగ్రహః

ఓం బ్ర॒హ్మవి॒దో॑ష్నోతి॒ పర॑మ్ | తదే॒షాఽభ్యుక్తా॑ | స॒త్యం జ్ఞా॑నమనంతం బ్ర॒హ్మ |
యో వేద॑ నిహితం గుహయాం పరమే వ్య॑మన్ | సోఽ॒క్షుతే॑ స॒ర్వాన్మామా॑న్తహ |
బ్ర॒హ్మణా॑ విప॒శ్చితేతి॑ | తస్మాద్వా॑ ఏతస్మాద్దా॒త్మన॑ ఆ॒కాశ॑స్సంభూతః | ఆ॒కాశా॑ద్వాయుః | వాయో॒రగ్నిః |
అ॒గ్నేరొ॑షః | అ॒ధ్యుః పృ॑థివీ | పృ॒థివ్యా॑ ఓ॒షధ॑యః | ఓ॒షధీ॑భ్యోఽ॒న్నమ్ | అ॒న్నాత్పు॑రుషః |
స వా ఏ॒ష పు॑రుషోఽ॒న్నర॑సమయః | తస్యే॒దమే॑వ శరః | అయం దక్షి॑ణః ప॒క్షః |
అయ॑ముత్తరః ప॒క్షః | అయ॑మాత్మా | ఇదం పు॒చ్ఛం ప్ర॑తిష్ఠా | తదప్యే॒ష శ్లో॑కో భవతి || 1 ||

పంచకోశవివరణమ్

అ॒న్మో॒ద్వై ప్ర॒జాః ప్ర॒జాయ॑న్తే | యాః కా॒శ్చ పృ॒థివీ॑గ్ శ్రీ॒తాః | అ॒థో అ॒న్మే॒నైవ జీ॑వన్తి |
అ॒థై॒నద॑పి య॒న్తన్త॑తః | అ॒న్మగ్ం॑ హి భూ॒తానాం॑ జ్యేష్ఠమ్ | తస్మా॑ద్భు॒ర్వౌష॑ధముచ్యతే |
సర్వం॑ వై తే॒ఽన్మమా॑ఘ్నవన్తి | యే॒ఽన్మం బ్ర॒హ్మోపా॑సతే | అ॒న్మగ్ం॑ హి భూ॒తానాం॑ జ్యేష్ఠమ్ |
తస్మా॑ద్భు॒ర్వౌష॑ధముచ్యతే | అ॒న్మోద్భూ॑తాని జాయన్తే | జాతాన్యన్నేన వర్ధన్తే |
అద్యతే॒ఽన్తి చ॑ భూతాని | తస్మా॑దన్నం తదుచ్యత ఇతి | తస్మా॑ద్వో వితస్మా॑దన్నరసమయాత్ |
అన్యో॒ఽన్తర॑ ఆత్మా ప్రా॒ణమ॑యః | తే॒నైష పూ॒ర్ణః | స వా విష పు॒రుష॑విధ ఏవ |
తస్య పు॒రుష॑విధతామ్ | అన్వ॑యం పు॒రుష॑విధః | తస్య ప్రా॒ణ ఏవ॑ శిరః | వ్యా॒నో దక్షి॑ణః ప॒క్షః |
అపా॑న ఉ॒త్తరః॑ ప॒క్షః | ఆకా॑శ ఆత్మా | పృ॒థివీ పు॑చ్ఛం ప్రతిష్ఠా | తదప్యే॒ష శ్లో॑కో భవతి || 2 ||

ప్రా॒ణం దే॒వా అను॑ప్రాణన్తి | మ॒నుష్యాః ప॒శవ॑శ్చ యే | ప్రా॒ణో హి భూ॒తానా॑మాయః |
తస్మా॑ద్భు॒ర్వౌష॑ధముచ్యతే | సర్వ॑మే॒వ త ఆయు॑ర్వన్తి | యే ప్రా॒ణం బ్ర॒హ్మోపా॑సతే |
ప్రా॒ణో హి భూ॒తానా॑మాయః | తస్మా॑ద్భు॒ర్వౌష॑ధముచ్యత ఇతి | తస్మై॒ష ఏవ శా॑రీర ఆత్మా |
యః పూ॒ర్వస్య॑ | తస్మా॑ద్వో వితస్మా॑త్ప్రా॒ణమ॑యాత్ | అన్యో॒ఽన్తర॑ ఆత్మా మ॒నోమ॑యః |
తే॒నైష పూ॒ర్ణః | స వా విష పు॒రుష॑విధ ఏవ | తస్య పు॒రుష॑విధతామ్ | అన్వ॑యం పు॒రుష॑విధః |
తస్య యజ॑రే॒వ శిరః॑ | ఋగ్దక్షి॑ణః ప॒క్షః | సామో॑త్తరః ప॒క్షః | ఆదే॑శ ఆత్మా |
అథ॒ర్వోజ్ఞేర॑సః పు॑చ్ఛం ప్రతిష్ఠా | తదప్యే॒ష శ్లో॑కో భవతి || 3 ||

య॒తో వా॒చో ని॑వర్త॒న్తే | అ॒ప్రాప్త॑ మన॒సా స॒హ | ఆన॑న్దం బ్ర॒హ్మణో॑ వి॒ద్వాన్ | న బ॑భే॒తి కదా॑చ॒నైతి |
 త॒ప్తైష॑ ఏ॒వ శా॑రీర ఆ॒త్మా | యః పూ॒ర్వస్య॑ | తస్మా॒ద్వా ఏ॒తస్మాన్మనో॑మయాత్ |
 అన్యోఽన్తర॑ ఆత్మా వి॒జ్ఞాన॑మయః | తే॒నైష॑ పూ॒ర్ణః | స వా ఏ॒ష పు॑రుషవిధ ఏ॒వ |
 తస్య॑ పు॒రుష॑విధతామ్ | అన్వ॑యం పు॒రుష॑విధః | తస్య॑ శ్రద్ధై॒వ శి॒రః | ఋ॒తం దక్షి॑ణః ప॒క్షః |
 సత్య॑ముత్త॒రః ప॒క్షః | యోగ॑ ఆ॒త్మా | మహాః పు॒చ్ఛం ప్ర॑తి॒ష్ఠా | తదప్యే॒ష శ్లో॑కో భ॒వతి || 4 ||

వి॒జ్ఞానం॑ య॒జ్ఞం తను॑తే | కర్మా॒ణి తను॑తే॒పి చ | వి॒జ్ఞానం॑ దే॒వాసు॑ర్వే | బ్ర॒హ్మ జ్యేష్ఠ॑ముపా॒సతే |
 వి॒జ్ఞానం॑ బ్ర॒హ్మ చే॒ద్వేద॑ | తస్మా॒చ్ఛేన్న॑ ప్ర॒మాద్య॑తి | శరీ॑రే పా॒ష్ణనో॑ హి॒త్వా |
 సర్వా॑న్మామాన్ధ్రమ॒క్షుత॑ ఇ॒తి | త॒ప్తైష॑ ఏ॒వ శా॑రీర ఆ॒త్మా | యః పూ॒ర్వస్య॑ |
 తస్మా॒ద్వా ఏ॒తస్మాన్మనో॑మయాత్ | అన్యోఽన్తర॑ ఆత్మాఽన్త॒నన్ద॑మయః | తే॒నైష॑ పూ॒ర్ణః |
 స వా ఏ॒ష పు॑రుషవిధ ఏ॒వ | తస్య॑ పు॒రుష॑విధతామ్ | అన్వ॑యం పు॒రుష॑విధః |
 తస్య॑ ప్రి॒యమే॒వ శి॒రః | మోదో॑ దక్షి॑ణః ప॒క్షః | ప్ర॒మోద ఉ॑త్త॒రః ప॒క్షః |
 ఆన॑న్ద ఆ॒త్మా | బ్ర॒హ్మ పు॒చ్ఛం ప్ర॑తి॒ష్ఠా | తదప్యే॒ష శ్లో॑కో భ॒వతి || 5 ||

అస॑న్నే॒వ స భ॑వతి | అస॑ద్బ్ర॒హ్మేతి॑ వేద॒ చేత్ | అన్తి బ్ర॒హ్మేతి॑ చే॒ద్వేద॑ | సన్త॑మే॒నం తతో॑ విదు॒రితి |
 త॒ప్తైష॑ ఏ॒వ శా॑రీర ఆ॒త్మా | యః పూ॒ర్వస్య॑ | అథా॑తో॒నుప్ర॑శ్నాః | ఉ॒తావి॒ద్వాన్మను॑ం లో॒కం ప్రే॑త్య |
 కశ్చ॑న గ॒చ్ఛత్ ౩ | ఆహో॑ వి॒ద్వాన్మను॑ం లో॒కం ప్రే॑త్య | కశ్చి॒ద్ధృమ॑క్షు॒తా ౩ ఉ॒ | సోఽకా॑మయత |
 బ॒హుస్యాం॑ ప్ర॒జాయే॑యేతి | స తపో॑ఽతప్యత | స తప॑స్త॒ప్త్యా | ఇ॒దగ్ం సర్వ॑మస్యజత |
 యది॒దం కి॑చ్ఛ | తథ్మ॑ష్ట్యా | తదే॒వాను॑ప్రా॒విశత్ | తదను॑ ప్ర॒విశ్య॑ | సచ్ఛ త్వచ్ఛా॑భవత్ |

నిరుక్తం చానిరుక్తం చ | నిలయనం చానిలయనం చ | విజ్ఞానం చావిజ్ఞానం చ | సత్యం
చాన్యతం చ సత్యమభవత్ | యదిదం క్రిచ్చ | తత్సత్యమిత్వాచక్షతే | తదప్యేష శ్లోకో భవతి || 6 ||

అభయప్రతిష్ఠా

అసద్వా ఇదమగ్ర ఆసీత్ | తతో వై సదజాయత | తదాత్సానగ్గ్ స్వయమకురుత |
తస్మాత్తద్భుక్యతముచ్ఛత ఇతి | యద్వై తద్భుక్యతమ్ | రసో వై సః |
రసగ్గ్ హ్యేవాయం లభ్యోఽనిన్ద్రీ భవతి | కోహ్యేవాన్యత్కః ప్రాణ్యాత్ |
యదేష ఆకాశ ఆనన్దో న స్యాత్ | ఏష హ్యేవానిన్ద్రయాతి |
యదా హ్యేవైష ఏతస్మిన్నదృశ్యేనాత్మేనిరుక్తేనిలయనేభయం ప్రతిష్ఠాం విన్దతే |
అథ సోభయం గతో భవతి | యదా హ్యేవైష ఏతస్మిన్నుదరమన్తరం కురుతే |
అథ తస్య భయం భవతి | తత్త్వేన భయం విదుషోమన్వానస్య | తదప్యేష శ్లోకో భవతి || 7 ||

బ్రహ్మనందమీమాంసా

భేషానిస్సాద్వృతః పవతే | భేషాదేతి సూర్యః | భేషానిస్సాదగ్నిశ్చేన్ద్రశ్చ | మృత్యుర్ధావతి పంచమ ఇతి |
పైషానిన్ద్రస్య మీమాగ్ంసా భవతి | యవా స్వాధ్వాధుయువానిధ్యాయకః |
ఆశిష్టో దృఢిష్టో బలిష్ఠః | తస్యైవం పృథివీ సర్వో విత్తస్య పూర్ణో స్యాత్ | స ఏకో మానుష ఆనన్దః |
తే యే శతం మానుషా ఆనన్దాః | స ఏకో మనుష్యగర్భర్వాణామానన్దః | శ్రోత్రియస్య చాకామహత్తస్య |

తే యే శతం మనుష్యగన్ధర్వాణామాన్తన్దః | స ఏకో దేవగన్ధర్వాణామాన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతం దేవగన్ధర్వాణామాన్తన్దః |
 స ఏకః పితృణాం చిరలోకలోకానామాన్తన్దః | శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య |
 తే యే శతం పితృణాం చిరలోకలోకానామాన్తన్దః | స ఏక ఆజానజానాం దేవానామాన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతమాజానజానాం దేవానామాన్తన్దః |
 స ఏకః కర్మదేవానాం దేవానామాన్తన్దః | యే కర్మణా దేవానాపియన్తి | శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య |
 తే యే శతం కర్మదేవానాం దేవానామాన్తన్దః | స ఏకో దేవానామాన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతం దేవానామాన్తన్దః | స ఏక ఇష్టస్యాఽఽన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతమిష్టస్యాఽఽన్తన్దః | స ఏకో బృహస్పతేరాన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతం బృహస్పతేరాన్తన్దః | స ఏకః ప్రజాపతేరాన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | తే యే శతం ప్రజాపతేరాన్తన్దః | స ఏకో బ్రహ్మణ ఆన్తన్దః |
 శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య | స యశ్చాయం పురుషే | యశ్చాసావాదిత్యే | స ఏకః |
 స య ఏవంవిత్ | అస్మాల్లోకాత్పైత్య | ఏతమన్నమయమాత్సానముపసఙ్కృమతి |
 ఏతం ప్రాణమయమాత్సానముపసఙ్కృమతి | ఏతం మనోమయమాత్సానముపసఙ్కృమతి |
 ఏతం విజ్ఞానమయమాత్సానముపసఙ్కృమతి | ఏతమానన్దమయమాత్సానముపసఙ్కృమతి |
 తదప్యేష స్తోకో భవతి || ౮ ||

య॒త్ వా॒చో ని॑వర్త॒న్తే | అ॒ప్రాప్త్య॑ మ॒నసా॑ స॒హ | ఆన॑ద్ధం బ్ర॒హ్మణో॑ వి॒ద్వాన్ | న బ॒భేతి॑ కు॒తశ్చ॑నేతి |
ఏ॒తగ్ం హ॑ వా॒వ న॑ త॒పతి॑ | కి॒మహ॑గ్ం సా॒ధు నా॑క॒రవ॑మ్ | కి॒మహం॑ పాప॒మక॑ర॒వమి॑తి |
స॒య ఏ॒వం వి॒ద్వానే॑తే ఆత్మా॑నగ్గ్ స్పృ॒ణుతే॑ | ఉ॒భే హ్యే॑వై॒ష ఏ॒తే ఆత్మా॑నగ్గ్ స్పృ॒ణుతే॑ |
య ఏ॒వం వే॑ద | ఇ॒త్యుప॑నిషత్ || ౧ ||

ఓం స॒హ నా॑వ॒వతు॑ | స॒హ నౌ॑ భు॒నక్తు॑ | స॒హ వీ॑ర్యం క॒రవా॑వహే |
తే॒జస్వి॒నా వ॑భీ॒తమ॑స్తు మా వి॒ద్విషా॑వహే ||
ఓం శా॒ంతిః శా॒ంతిః శా॒ంతిః ||
|| ఇతి॑ బ్ర॒హ్మన॑ద్ధవల్లీ స॒మాప్తా॑ ||

తైత్తిరీయోపనిషత్

తృతీయా భుగువల్లి

ఓం స॒హ నా॑వవతు | స॒హ నా॑ భునక్తు | స॒హ వీ॒ర్యం॑ కరవావహై |
తే॒జ॒స్వి॒నా వ॑భీతమస్తు మా వి॒ద్వి॒షావహే॑ ||
ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ||

బ్రహ్మ జిజ్ఞాసా

భృ॒గు॒ర్వై వా॑రు॒ణిః | వరు॑ణం పిత॑ర॒ముప॑ససార | అభీ॑హి భగ॒వో బ్ర॒హ్మేతి॑ | తస్మా॑ ఏ॒తత్ప్ర॑వాచ |
అన్నం॑ ప్రా॒ణం చక్షు॑శ్శాస్త్రం మ॒నో వా॑చ॒మితి॑ | తగ్ం హో॑వాచ |
యతో॒ వా ఇ॒మాని॒ భూతా॑ని॒ జాయ॑న్తే | యే॒న జాతా॑ని॒ జీవ॑న్తి | యత్ప్ర॑య॒న్త్యభి॑సంవి॒శన్తి॑ |
తద్వి॑జి॒జ్ఞాస॑స్వ | తద్బ్ర॑హ్మేతి॑ | స తపో॑ఽతప్యత | స తప॑స్తప్త॒ష్వా || 1 ||

పంచకోశాంతఃస్థిత - బ్రహ్మనిరూపణమ్

అన్నం॑ బ్ర॒హ్మేతి॑ వ్య॒జానాత్ | అన్నో॑ద్ధ్యేవ ఖ॒ల్వి॒మాని॒ భూతా॑ని॒ జాయ॑న్తే | అన్నే॑న॒ జాతా॑ని॒ జీవ॑న్తి |
అన్నం॑ ప్ర॒యన్త్య॑భి॒సంవి॑శన్తితి॑ | తద్వి॒జ్ఞాయ॑ | పు॒నరే॑వ వరు॑ణం పిత॑ర॒ముప॑ససార |
అభీ॑హి భగ॒వో బ్ర॒హ్మేతి॑ | తగ్ం హో॑వాచ | తప॑సా బ్ర॒హ్మ వి॑జి॒జ్ఞాస॑స్వ | తపో॒ బ్ర॒హ్మేతి॑ |
స తపో॑ఽతప్యత | స తప॑స్తప్త॒ష్వా || 2 ||

ప్రాణో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ | ప్రాణాద్వైవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే | ప్రాణేన జాతాని జీవంతి |
 ప్రాణం ప్రయన్త్యభిసంవిశంతి | తద్విజ్ఞాయ | పునరేవ వరుణం పితరముపససార |
 అథిహి భగవో బ్రహ్మేతి | తగ్ం హోవాచ | తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ | తపో బ్రహ్మేతి |
 స తపోఽతవ్యత | స తపస్తప్త్యా || 3 ||

మనో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ | మనసో హ్యేవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే | మనసా జాతాని జీవంతి |
 మనః ప్రయన్త్యభిసంవిశంతి | తద్విజ్ఞాయ | పునరేవ వరుణం పితరముపససార |
 అథిహి భగవో బ్రహ్మేతి | తగ్ం హోవాచ | తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ | తపో బ్రహ్మేతి |
 స తపోఽతవ్యత | స తపస్తప్త్యా || 4 ||

విజ్ఞానం బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ | విజ్ఞానాద్వైవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే |
 విజ్ఞానేన జాతాని జీవంతి | విజ్ఞానం ప్రయన్త్యభిసంవిశంతి | తద్విజ్ఞాయ |
 పునరేవ వరుణం పితరముపససార | అథిహి భగవో బ్రహ్మేతి | తగ్ం హోవాచ |
 తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ | తపో బ్రహ్మేతి | స తపోఽతవ్యత | స తపస్తప్త్యా || 5 ||

ఆనన్దో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ | ఆనన్దాద్వైవ ఖల్విమాని భూతాని జాయంతే | ఆనన్దేన జాతాని జీవంతి |
 ఆనన్దం ప్రయన్త్యభిసంవిశంతి | సైషా భార్గవో వారుణే విద్యా | పరమే వ్యమన్ప్రతిష్ఠితా |
 య ఏవం వేద ప్రతితిష్ఠతి | అన్నవానన్నాదో భవతి | మహాన్భవతి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన |
 మహస్కీర్త్యా || 6 ||

అన్నబ్రహ్మోపాసనమ్

అ॒న్నం న॑ ని॒ద్వాత్ | తద్వ॒తమ్ | ప్రా॒ణో వా॑ అ॒న్నమ్ | శరీ॑రమ॒న్నాదమ్ | ప్రా॒ణే శరీ॑రం ప్రతిష్ఠితమ్ |
శరీ॑రే ప్రా॒ణః ప్రతి॑ష్ఠితః | తదే॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితమ్ |
స॒య ఏ॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితం వేద॒ ప్రతి॑ష్ఠిష్ఠతి | అ॒న్నవా॑న॒న్నాదో భ॑వతి |
మ॒హాన్ధ్ర॑వతి ప్ర॒జయా॑ ప॒శుభి॑ర్భు॒ష్ణావర్చ॑సేన | మ॒హస్మి॑ర్హ్యై || 7 ||

అ॒న్నం న॑ పరి॒చక్షి॑త | తద్వ॒తమ్ | ఆ॒పో వా॑ అ॒న్నమ్ | జ్యోతి॑ర॒న్నాదమ్ | అ॒ప్సు జ్యోతిః॑ ప్రతిష్ఠితమ్ |
జ్యోతి॑ష్యా॒పః ప్రతి॑ష్ఠితాః | తదే॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితమ్ |
స॒య ఏ॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితం వేద॒ ప్రతి॑ష్ఠిష్ఠతి | అ॒న్నవా॑న॒న్నాదో భ॑వతి |
మ॒హాన్ధ్ర॑వతి ప్ర॒జయా॑ ప॒శుభి॑ర్భు॒ష్ణావర్చ॑సేన | మ॒హస్మి॑ర్హ్యై || 8 ||

అ॒న్నం బ॒హు కు॑ర్వీత | తద్వ॒తమ్ | పృ॒థివీ॑ వా అ॒న్నమ్ | ఆ॒కాశో॑ఽన్నాదః |
పృ॒థివ్యా॑మా॒కాశః॑ ప్రతిష్ఠితః | ఆ॒కాశే॑ పృ॒థివీ॑ ప్రతిష్ఠితా | తదే॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితమ్ |
స॒య ఏ॒తద॒న్నమ॒న్నే ప్రతి॑ష్ఠితం వేద॒ ప్రతి॑ష్ఠిష్ఠతి | అ॒న్నవా॑న॒న్నాదో భ॑వతి |
మ॒హాన్ధ్ర॑వతి ప్ర॒జయా॑ ప॒శుభి॑ర్భు॒ష్ణావర్చ॑సేన | మ॒హస్మి॑ర్హ్యై || 9 ||

సదాచార ప్రదర్శనమ్ | బ్రహ్మసంధానుభవః

న కఙ్కన వసతౌ ప్రత్యచక్షిత | తద్వ్రతమ్ | తస్మాద్యయా కయా చ విధయా బహ్వన్నం ప్రాప్నుయాత్ |
అరాధ్యస్సా అన్నమిత్వాచక్షతే | ఏతద్వై ముఖతోఽన్నగ్ం రాధమ్ | ముఖతోఽస్సా అన్నగ్ం రాధ్యతే |
ఏతద్వై మధ్యతోఽన్నగ్ం రాధమ్ | మధ్యతోఽస్సా అన్నగ్ం రాధ్యతే |
ఏతద్వా అస్తతోఽన్నగ్ం రాధమ్ | అస్తతోఽస్సా అన్నగ్ం రాధ్యతే | య ఏవం వేద | క్లేమ ఇతి వాచ |
యోగక్లేమ ఇతి ప్రాణాపానయోః | కర్మేతి హస్తయోః | గతిరితి పాదయోః | విముక్తిరితి పాయౌ |
ఇతి మానుషీస్సమాజ్ఞాః | అథ దైవః | తృప్తిరితి వృష్టా | బలమితి విద్యుతి | యశ ఇతి పశుషు |
జ్యోతిరితి నక్షత్రైషు | ప్రజాతిరమృతమానన్ద ఇత్యుపధై | సర్వమిత్వాకాశే | తత్ప్రతిష్ఠేత్పుషాసిత |
ప్రతిష్ఠావాన్ధవతి | తన్మహ ఇత్యుషాసిత | మహాన్ధవతి | తన్మన ఇత్యుషాసిత | మానవాన్ధవతి |
తన్నమ ఇత్యుషాసిత | నమ్యంతేఽన్యై కామాః | తద్భుక్తేఽత్యుషాసిత | బ్రహ్మవాన్ధవతి |
తద్భుక్తాణః పరిమర ఇత్యుషాసిత | పర్యేణం మ్రియంతే ద్విషన్తస్సపత్నాః |
పరి యేఽప్రియా భూతృవ్యాః | స యశ్చాయం పురుషే | యశ్చాసావాదిత్యే | స ఏకః |
స య ఏవం విత్ | అస్సాన్తో కాత్యేత్య | ఏతమన్నమయమాత్మానముపసంకృత్య |
ఏతం ప్రాణమయమాత్మానముపసంకృత్య | ఏతం మనోమయమాత్మానముపసంకృత్య |
ఏతం విజ్ఞానమయమాత్మానముపసంకృత్య | ఏతమానన్దమయమాత్మానముపసంకృత్య |
ఇమాన్లోకాన్కామాన్మీ కామరూప్యనుసంకృరన్ | ఏతథ్సమ గాయన్తాన్తే |
హో 3 పు హో 3 పు హో 3 పు | అహమన్నమహమన్నమహమన్నమ్ |
అహమన్నోదోఽహమన్నోదోఽహమన్నోదః |

అ॒హగ్గ్ శ్లో॒క॒కృ॒ద॒హగ్ శ్లో॒క॒కృ॒ద॒హగ్ శ్లో॒క॒కృ॒త్ | అ॒హమ॑స్మి ప్రథ॑మజా ఋ॒తా॒స్య |
పూ॒ర్వం దే॑వేభ్యో అమృ॑తస్య నా॒భయి॑ | యో మా దదా॑తి స ఇదే॑వ మా॒వ్రాః |
అ॒హమ॑న్నమ॒న్నమ॒దన్త॑మా॒భి | అ॒హం వి॒శ్వం భు॑వ॒నమ॑భ్య॒భవా॑మ్ | సు॒వర్న॑ జ్యోతీః॑ |
య ఏ॒వం వేద॑ | ఇ॒త్యు॒పని॑షత్ || 10 ||

|| ఇతి భృగువల్లీ సమాప్తా ||
ఓం స॒హ నా॑వవతు | స॒హ నౌ భు॑నక్తు | స॒హ వీ॒ర్యం॑ కరవా॒వహే॑ |
తే॒జ॒స్వి॒నా వ॑భీతమస్తు మా వి॒ద్విషా॒వహే॑ ||
ఓం శా॒న్తిః శా॒న్తిః శా॒న్తిః ||